

XV OLIMPIADA MEDIEWISTYCZNA

A.D. 2022

PRZECZYTAJ !

Szanowny Młody Mediewisto mimo, że Olimpiada ma numer piętnasty to zmagania mediewistyczne są przez nas organizowane po raz dwudziesty szósty. Przed Olimpiadą było 11 edycji Konkursu. W tym roku postanowiliśmy zreorganizować przebieg Olimpiady, tak by jej przeprowadzenie było jak najbezpieczniejsze dla uczestników i organizatorów. Dlatego pierwszy etap jest w szkołach macierzystych, a drugi i trzeci w siedzibie nowego Organizatora – w Legnicy. W następnym tygodniu poinformujemy zakwalifikowanych, gdzie będą mogli się udać 20 kwietnia br.

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu sprawdź, czy Twój materiał jest kompletny. Powinien zawierać 14 stron. Na drugiej stronie są pytania identyfikacyjne. Musisz na nie odpowiedzieć. Zadania zaczynają się od strony trzeciej. W wypadku braku jakiegokolwiek strony lub niemożności odczytania zadania z innego powodu, zgłoś to natychmiast do opiekuna sali. Jeżeli pomylisz się w odpowiedziach i zorientujesz się w trakcie pisania testu, skreśl błędną wypowiedź i wyraźnie zaznacz prawidłową.

PRACUJ SAMODZIELNIE!

Opiekun sali może Cię wyprosić z klasy, unieważniając Twoją pracę, po stwierdzeniu korzystania z niedozwolonych metod pomocy (np. wszelkich środków łączności).

Test łatwy nie jest, mimo że wszystkie zadania oparte są o obowiązkową literaturę. Nie martw się, jeżeli nie wiesz co to *dominium directum* albo kim był Absalon, nawet wówczas masz szansę na tytuł laureata OM. A pomoże Ci w tym na pewno znajomość atrybutu św. Hieronima.

POWODZENIA i do zobaczenia na finale w Legnicy na Dolnym Śląsku.

Sekretarz Komitetu Głównego OM

Ewa Stanecka-Spula

WYPEŁNIJ WIELKIMI LITERAMI

imię i nazwisko uczestnika:

.....

data urodzenia

szkoła (i miejscowość), którą reprezentuje uczestnik

.....

.....

Klasa –

HISTORIA POLSKI

1. Do podanej definicji dopisz termin lub pojęcie (0 – 6 pkt)

Lp.	Definicja	Termin lub pojęcie
a)	Pierwotnie osada obronna, otoczona palisadą lub obwałowaniami, usytuowana w miejscu trudno dostępnym (nad rzeką, na wzgórzu), warownia, twierdza	
b)	Łac. vicinia, słowiańska wspólnota rodowo-terytorialna z okresu plemiennego	
c)	Moneta wybijana jednostronnie z cienkiej blaszki na miękkiej podkładce (łac. bractea). Stempel odcisnięty wypukło na awersie pojawił się jako wklęsły (negatyw) na rewersie	
d)	Obowiązek wystawienia towarów bez ograniczenia czasu	
e)	Początkowo w średniowieczu opłata pobierana była za przewożone towary (niezależnie od ilości i rodzaju) w specjalnych do tego celu ustawionych na szlakach handlowych komorach celnych	
f)	Uczeń po kilku latach nauki zawodu u mistrza (terminowania) pracował w jego warsztacie. Po jakimś czasie mógł zostać mistrzem, założyć własny warsztat i pracować samodzielnie	

2. Podaj daty wydarzeń (0 – 10 pkt)

Lp.	Wydarzenie	Data
a)	Małżeństwo Mieszka I z Dobrawą	
b)	Męczeńska śmierć biskupa Wojciecha	
c)	Pokój w Budziszynie	
d)	Koronacja Władysława II	
e)	Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków	
f)	Koronacja Władysława Łokietka	
g)	„zawarcie” pokoju wieczystego w Kaliszu	
h)	Bitwa pod Grunwaldem	
i)	Bitwa pod Warną	
j)	Wojna trzynastoletnia z Krzyżakami	

3. Podkreśl prawidłową odpowiedź (0 – 12 pkt)

Lp.	Wydarzenie	Odpowiedzi
A	Latem 1292 r. małopolska elita władzy w całości opowiedziała się za:	a) Andrzejem III z Węgier b) Władysławem Łokietkiem c) Wacławem II d) Wacławem III
B	Peregryn z Opola był związany z klasztorem dominikańskim w:	a) Wrocławiu b) Opolu c) Raciborzu d) Krakowie
C	Piotr Dunin był:	a) podkomorzym krakowskim b) podkomorzym sandomierskim c) wojewodą sandomierskim d) palatynem małopolskim
D	Dzieje Tatarów spisał uczestnik poselstwa do chana Kujuka:	a) Benedykt Polak b) Bogusław c) Wincenty Kadłubek d) Janko z Czarnkowa
E	Pruscy Rycerze Chrystusowi zwani byli popularnie:	a) braćmi dobrzyńskimi b) krzyżakami c) braćmi chełmińskimi d) joannitami
F	W sierpniu 1392 r. książę Witold zawarł w Ostrowie ugodę z polską parą królewską, a w zamian za porzucenie Krzyżaków otrzymał księstwo:	a) wileńskie b) grodzieńskie c) trockie d) kowieńskie
G	Ustrój administracyjny Prus został oparty na utworzonych w latach 1467-1468 trzech województwach:	a) szczecińskim, sławeńskim i lęborskim b) pomorskim, sławeńskim i malborskim c) pomorskim, dobrzyńskim i michałowskim d) pomorskim, malborskim i chełmińskim
H	Zjazd w Dankowie odbył się w roku:	a) 1210 b) 1100 c) 1117 d) 1217
I	Opolczyk jako lennik Ludwika (1377 r.) objął władzę w:	a) ziemi dobrzyńskiej, Gniewkowie i Bydgoszczy b) ziemi chełmińskiej, Bydgoszczy i Radziejowie c) Bydgoszczy i ziemi michałowskiej d) Gniewkowie i Kowalu
J	Bratem Zbigniewa Oleśnickiego był:	a) kanclerz Jan Koniecpolski b) marszałek koronny Jan Głowacz z Oleśnicy c) wojewoda krakowski Jan z Tarnowa d) Piotr Kmita z Wielicza

K	Liczebność mieszkańców Gdańska w XV wieku wynosiła:	a) 15 tysięcy b) 2 tysiące c) 10 tysięcy d) 30 tysięcy
L	Izajasz Boner był związany z:	a) klasztorem paulinów na Jasnej Górze b) zakonem dominikańskim c) augustyniańskim klasztorem św. Katarzyny na Kazimierzu d) benedyktynami w Tyńcu

4. Uzupełnij luki w tekście (0 – 7 pkt)

Informacje o tej bitwie zachowały się dzięki Kronice (*imię*) (1012 – 1018). Odbyła się ona w czerwcu (*rok*) między wojskami księcia Polan (*imię*) i margrabiego Marchii
 (*jakiej*) (*imię*)
 wspomaganego przez możnego (*imię*) von Walbeck pod miejscowością (*nazwa*)

5. Określ, czy podane zdania są prawdziwe czy fałszywe (0 – 10 pkt)

Lp.	Wydarzenie	P	F
A	Otton z Bambergu, nakłoniony przez Bernarda Hiszpana, pojawił się w 1124 r. na dworze księcia Polski w celu podjęcia misji chrystianizacyjnej	P	F
B	W kwietniu 1309 r. doszło do spotkania Władysława Łokietka z mistrzem pruskim krajowym	P	F
C	Witold, książę litewski, przed śmiercią pełni władzy na Litwie przekazał w ręce Władysława Jagiełły	P	F
D	Pozbawiony przez króla władzy namiestniczej Opolczyk został wynagrodzony ziemiami zmarłego w 1375 r. Kazka Słupskiego	P	F
E	W chwili śmierci Leszka Czarnego w 1288 r. żyło dwóch przyrodnych jego braci: Kazimierz i Siemowit	P	F
F	Pierwsze przywileje ziemskie dotyczyły jedynie Litwy Właściwej z Podlasiem i Żmudzią, a dopiero akt z 1434 r. objął terytorium całego Wielkiego Księstwa Litewskiego	P	F
G	Wojska Piotra Dunina zostały pokonane pod Świecinem	P	F
H	W 1304 r. Leszek zostawił Krzyżakom ziemię michałowską	P	F
I	Opactwo cysterskie w Wąchocku pochodzące z 1179 r. zostało oparte na mocy nadania biskupa krakowskiego Gedeona i całego rodu panów na Wierzbicy	P	F
J	W 1279 r. podziałowi uległo księstwo legnickie Bolesława Rogatki	P	F

6. Połącz osobę z funkcją, jaką pełniła (0 – 12 pkt)

Lp.	OSOBA		FUNKCJA
1	Klemens z Ruszczy	A	Metropolita kijowski
2	Meinhard z Holsztynu	B	Sekretarz królewski, podkanclerzy, biskup poznański
3	Stanisław Ciołek	C	Wojewoda krakowski
4	Grzegorz Camblak	D	Kasztelan krakowski
5	Antoni	E	Biskup finlandzki, misjonarz Litwinów
6	Bniński Andrzej	F	Opat benedyktyński, doradca Bolesława Chrobrego
7	Florian z Mokrska	G	Biskup poznański
8	Hińcza z Rogowa	H	Podskarbi koronny, kasztelan sandomierski
9	Rzeszowski Jan	I	Kanclerz łęczycki, biskup krakowski
10	Żegota z rodu Toporów	J	Rektor Uniwersytetu Krakowskiego
11	Jan z Dąbrówki	K	Arcybiskup lwowski
12	Eliasz z Wąwolnicy	L	profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego

1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 -
7 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 -

7. Połącz osobę z wydarzeniem, w którym uczestniczyła (0 – 12 pkt)

Wydarzenia:

- A. konsekrowanie kościoła dominikanów w Gdańsku
- B. otrzymanie od Konrada Mazowieckiego osady Grudziądz
- C. wraz z bratem Bogusławem VIII zawarł sojusz z Krzyżakami przeciwko Polsce
- D. bulla protekcyjna Innocentego III
- E. ofiarowanie katedrze krakowskiej dwóch kompletów szat kapłańskich oraz jednego płaszcza
- F. dokonał najazdu na Polskę
- G. zjazd w Sądowlu
- H. zawarł porozumienie z biskupem płockim Florianem o płaceniu dziesięciny
- I. bitwa pod Płowcami
- J. zjazd w Wyszehradzie
- K. w 1329 r. z polecenia Władysława Łokietka zawarł (porozumienie) rozejm z Brandenburgią, trwający do 1332 r.
- L. występuje w dokumencie z 5.08.1222 r., w którym odstąpił biskupowi pruskiemu Chrystianowi jurysdykcję kościelną w ziemi chełmińskiej i lubawskiej.

Osoby:

- 1) Leszek Biały -
- 2) Gedko I -
- 3) Wojsław -
- 4) Christian z Oliwy -
- 5) Wilhelm z Modeny -
- 6) Wincenty z Szamotuł -

- 7) Otto von Lauterberg -
- 8) Bolesław Trojdenowicz -
- 9) Władysław Garbaty -
- 10) Wacław VII -
- 11) Borzywoj II -
- 12) Bolesław I Wysoki -

8. Połącz terminy, pojęcia i definicje (0 – 8 pkt)

Lp.	TERMIN, POJĘCIE		DEFINICJA
1	Gołe dożywocie	A	Danina na rzecz Kościoła polegająca na tym, że co 10 snop przypadał Kościołowi
2	Dominium directum	B	Obowiązek dostarczenia koni na potrzeby księcia i jego ludzi
3	Dominium utile	C	Obowiązek wystawienia towarów i ich sprzedaży przez określony czas (np. 14 dni). Po jego upływie i opłaceniu ustalonych ceł, towar można było transportować dalej
4	Powoda	D	Własność zwierzchnia monarchy nad całością państwa
5	Narżaz	E	Danina uiszczana w naturze za prawo wypasu nierogacizny w lasach monarszych
6	Berna	F	Władztwo odnoszące się do prywatnych własności księcia
7	Dziesięcina wytyczna (snopowa)	G	Dożywotnie, nieodpłatne korzystanie z dóbr przyznawane osobom zasłużonym lub takim, których władca chciał pozyskać
8	Względne prawo składu	H	Powszechny podatek gruntowy obciążający dobra

- 1 - 2 - 3 - 4 -
- 5 - 6 - 7 - 8 -

9. O jakiej miejscowości mowa (0 – 10 pkt)

Lp.	Opis miejscowości	Miejscowość
1	W 1308 r. wtargnął tutaj książę czeski Brzetysław I, pozostawiając spalone podgrodzie i zniszczoną, ograbioną katedrę	
2	Ok. 1236 r. zostaje opanowane przez Świętopełka. Pod panowaniem książąt gdańskich pozostawało do 1308 r., kiedy opanowali je zbrojnie Brandenburczycy, którzy następnie przekazali władzę zwierzchnią na rzecz zachodniopomorskich książąt z Wołogoszyny	
3	Po krótkim panowaniu Brandenburczyków, w 1347 r. miasto przeszło w ręce księcia wołoskiego Bogusława V i dynastii Gryfitów, zięcia Kazimierza Wielkiego	
4	9 kwietnia 1346 r. Kazimierz Wielki lokował to miasto na prawie magdeburskim oraz nadał je niemieckim zasadźcom Janowi zwanemu Kiesselhuth i Konradowi	

5	W pobliżu katedry w tej miejscowości został zamordowany król Wacław III	
6	W latach 1309 – 1547 był siedzibą wielkiego mistrza krzyżackiego i stolicą Państwa Zakonnego	
7	Miejsce urodzin Kazimierza Wielkiego	
8	Miejsce bitwy stoczonej 25.05.1243 r. pomiędzy rycerstwem małopolskim Bolesława Wstydlwego wspartym posiłkami węgierskimi pod wodzą Klemensa z Ruszczy, a rycerstwem mazowieckim Konrada I	
9	W 1260 r. otrzymał z nadania Sambora II prawa miejskie (lokacja na prawie niemieckim). Znajdowała się tu komora celna na Wiśle. Ostatni władca Pomorza Gdańskiego Mściwoj II w 1289 r. sprowadził tutaj dominikanów	
10	W 1433 r. miasto oblegane było przez czeskich taborytów wspomaganych przez polską szlachtę pod wodzą Jana Ostroroga	

10. Połącz osadę służebną z czynnością, jaką w niej wykonywano (0 – 13 pkt)

Czynności:

- A. połów ryb
- B. hodowla, układanie koni
- C. wyrób mydła
- D. wytwarzanie wyrobów toczonych z drewna
- E. wyrób łągwi – naczyń służących do transportowania, przechowywania i picia różnych napojów
- F. wyrób zatrutych strzał
- G. hodowla pszczół, podbieranie miodu
- H. hodowla świń
- I. hodowla owiec
- J. budowa większych statków
- K. hodowcy psów i łowczy polujący z psami
- L. hodowla i łowienie bobrów. transport i rozkładanie namiotów królewskich

Nazwa osady:

- 1. Łagiewniki -
- 2. Psary -
- 3. Rybitwy -
- 4. Tokary -
- 5. Konary -
- 6. Mydlniki -
- 7. Jadowniki -
- 8. Bobrowniki -
- 9. Żerniki -

10. Owczary -
11. Korabniki -
12. Bartniki -
13. Świniary -

HISTORIA POWSZECHNA

11. Podaj daty wydarzeń (0 – 8 pkt)

Lp.	Wydarzenie	Data
1	Koronacja Karola Wielkiego	
2	„Dictatus papae”	
3	Bitwa nad Kałką	
4	Początek niewoli awiniońskiej papieża	
5	Unia kalmarska	
6	Spalenie Jana Husa	
7	Bitwa na Kosowym Polu	
8	Pokonanie Arabów przez Karola Młota pod Poitiers	

12. Do definicji dopisz termin lub pojęcie (0 – 12 pkt)

Lp.	Definicja	Termin lub pojęcie
1	Prawo pierwszeństwa w dziedziczeniu tronu przysługujące najstarszemu synowi	
2	W średniowiecznej Europie urzędnik zarządzający dworem monarchy	
3	Funkcjonujący we Francji sposób zapewnienia dochodów członkom rodziny królewskiej, początkowo przez wydzielenie domeny królewskiej	
4	Handel godnościami i urzędami kościelnymi	
5	Faworyzowanie członków rodziny przy obsadzaniu stanowisk i przydzielaniu godności	
6	Uczestnicy ruchu religijno -społecznego zapoczątkowanego w X wieku przez Słowian bułgarskich	
7	Perski termin oznaczający króla	

8	Tytuł następców Mahometa	
9.	Łamanie zasad celibatu	
10	Zbiorowa nazwa przedstawicieli klasy panującej w Rusi Kijowskiej	
11	Zwierzchnik Kościoła Wschodniego	
12	W imperium Czyngis-chana było to określenie nadziałów terytorialnych synom tego władcy	

13. Uzupełnij tabelkę dotyczącą Słowian, wpisując odpowiednie literki (0 – 20 p.)

Słowianie Zachodni	Słowianie Wschodni	Słowianie Południowi

A – Wołynianie, B – Słoweńcy, C – Wieleci, D – Łużyczanie, E – Pomorzanie, F – Chorwaci, G – Dregowicze, H – Ślężanie, I – Serbowie, J – Czesi, K – DREWIANIE, L – Morawianie, M – Ulicze, N – Radzycy, O – Mazowszanie, P – Łęzanie, Q – Wiślanie, R – Wietycze, S – Słowacy, T - Krzywicze

14. Zaznacz prawidłową odpowiedź (0 – 14 pkt)

1) W 1185 r. hołd Kanutowi Wielkiemu złożył:

- a) Bogusław I
- b) Mieszko Płatonogi
- c) Henryk Lew
- d) Albrecht Niedźwiedź

2) Bitwa pod Muret miała miejsce w roku

- a) 1214
- b) 1213
- c) 1418
- d) 1314

3) Karol VIII zajął w 1457 r.

- a) Genuę
- b) Wenecję
- c) Grenoble
- d) Orlean

4) Iudices itinerantes to:

- a) majordomowie

- b) najemnicy
 - c) członkowie kolegium
 - d) sędziowie wędrowni
- 5) Cesarz Roman II, syn Konstantyna Porfirogenty zmarł w roku:
- a) 964
 - b) 1064
 - c) 1063
 - d) 963
- 6) Absalon był:
- a) biskupem Roskildy
 - b) królem duńskim
 - c) biskupem Bredy
 - d) królem norweskim
- 7) „Kleszym królem” nazywano:
- a) Konrada Wielkiego
 - b) Karola IV Luksemburga
 - c) Urbana V
 - d) Urbana VII
- 8) Temür Öldżejtü był następcą:
- a) Chu Yuan - chang
 - b) Kubilaj - chana
 - c) Timura Chromego
 - d) Aleksandra Wielkiego
- 9) Bitwa pod Navas de Tolosa w 1212 roku odbyła się w miesiącu:
- a) Lutym
 - b) Sierpniu
 - c) Lipcu
 - d) styczniu
- 10) Jakub z Verezso napisał:
- a) Sabat Mater
 - b) Złotą Legendę
 - c) O naśladowaniu Chrystusa
- 11) Powstanie pod dowództwem rzeźnika Szymona Laboche’a miała miejsce w:
- a) Genui
 - b) Leonie
 - c) Orleanie
 - d) Paryżu
- 12) Synod w Pawii (1159 r.) opowiedział się za:
- a) Fryderykiem
 - b) Wiktorem
 - c) Paschalisem
- 13) Andrzej Bogolubuski był synem:
- a) Rocisława
 - b) Jerzego Dołgorukiego

c) Aleksandra Newskiego

14) Liczbę beginek w Niemczech na początku XIV wieku oceniono na:

- a) 10 tysięcy
- b) 100 tysięcy
- c) 200 tysięcy

15. Połącz osoby z bitwą, w której brały udział (0 – 8 pkt)

Bitwy:

- A. Kulikowe Pole
- B. Poitiers
- C. Las Navas de Tolosa
- D. Suche Kruty
- E. Kosowe Pole
- F. Kalka
- G. Hittin
- H. Jezioro Pejpus

Osoby:

- 1) Mściwłw Upadły -
- 2) Przemysł Ottokar -
- 3) Aleksander Newski -
- 4) Mamaj -
- 5) Murad I -
- 6) Karol Młot -
- 7) Alfons VIII -
- 8) Gwidon z Lusignan -

16. Połącz osobę z wydarzeniem, w którym brała udział (0 – 10 pkt)

Wydarzenia:

- A. Ucieczka do Maghrebu
- B. Koronacja Ottona I
- C. Bitwa pod Montiel
- D. Zadanie klęski Hunom na Polach Katalaunijskich
- E. Opanowanie Dyrrachium i zdobycie Thesaloniki
- F. Zdobycie Rawenny
- G. Bitwa pod Azincourt
- H. Bitwa pod Tailienbourg
- I. Zniszczenie pod Wirbiną potężnej armii cesarskiej
- J. Sobór powszechny w Lyonie

Osoby:

- 1) Aecjusz -
- 2) Aistulf -
- 3) Idrys syn Abdallaha -
- 4) Kurm -
- 5) Jan XII -
- 6) Ludwik Święty -
- 7) Innocenty IV -
- 8) Wilhelm III król Sycylii -
- 9) Antoni Brabancki -
- 10) Piotr Okrutny -

17. Zaznacz prawda (P) lub fałsz (F) (0 - 10 pkt)

Lp.	Wydarzenie	P	F
1	Alaryk I pochodził z Baltów	P	F
2	Wyruszając w 488 r. na wyprawę do Italii, Fryderyk Wielki zerwał z Zenonem układ polityczny	P	F
3	Od IV do VIII wieku Irlandia składała się z plemiennych organizacji (tuatha), na których czele stali królowie	P	F
4	Na synodzie w Whitby w 646 r. przyjęto m.in. sposób oznaczania Wielkanocy	P	F
5	Rollon, wódz Normanów przyjął chrzest i złożył hołd królowi Karolowi Prostemu (911 r.)	P	F
6	Wpływ nauki Wiklefa ograniczał się do Anglii, nie przeniósł się na kontynent europejski	P	F
7	W Niemczech miasta najwcześniej rozwijały się nad Renem	P	F
8	Na czele powstania w r. 1450 stanął były uczestnik wojny we Francji Wat Tyler	P	F
9	W 1250 r. Cola di Rienzo zjawił się w Pradze przed Karolem V i usiłował go przekonać do swoich racji	P	F
10	Pierwsze najazdy Wikingów na Europę Zachodnią miały miejsce w II połowie IX wieku	P	F

18. O jakim miejscu mowa (0 – 6 pkt)

Lp.	Opis miejscowości	Miejscowość
A	Miasto – zamek, siedziba papieży podczas schizmy zachodniej	
B	Nazwa ulubionej siedziby Karola Wielkiego	
C	Tu został spalony na stosie Jan Hus	
D	Port przeładunkowy i skład zboża, najważniejsze miasto Hanzy	

E	Było stolicą pierwszego „barbarzyńskiego” władcy Italii Odoakra	
F	Nad rzeką tą król niemiecki Henryk I Ptasznik zadał klęskę Węgom w 933 r.	

19. Pogrupuj pojęcia umieszczone pod tabelą z dziedziny, której dotyczą (0 – 10 pkt.)

RELIGIA	GOSPODARKA	ADMINISTRACJA	SZTUKA

- a) Myto
- b) Symonia
- c) Interdykt
- d) Arabeska
- e) Kataster
- f) Opole
- g) Poliptyk
- h) Palatyn
- i) Rozeta
- j) Missi dominici
- k) Nepotyzm
- l) Hanza